

Teofil Siudy, *Matka naszego zawierzenia. Maryja w nauczaniu
Błogosławionego Jana Pawła II*, Wydawnictwo Sióstr Loretanek,
Warszawa 2013, ss. 245.

Zachęcając do głębszego poznawania Matki Bożej w kontekście myśli maryjnej Jana Pawła II, Wydawnictwo Sióstr Loretanek opublikowało książkę *Matka naszego zawierzenia*. Jej Autor, ks. dr Teofil Siudy, ukazuje kolejne etapy drogi polskiego papieża w zgłębianiu i nauczaniu prawdy o Maryi, które stały się szczególnymi drogowskazami dla posoborowej mariologii. Ks. T. Siudy znany jest jako współzałożyciel i pierwszy Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Mariologicznego, członek Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej, wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie oraz wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie. Jest autorem licznych artykułów i książek mariologicznych.

Prezentowana książka składa się z dwunastu rozdziałów, częściowo publikowanych wcześniej, o czym informuje nota bibliograficzna. Całość została poprzedzona słowem wstępnym abpa Wacława Depo, który zachęca do rozważania maryjnych myśli bł. Jana Pawła II, wyrażając przy tym wdzięczność Autorowi za tę pracę.

W oparciu o prezentację encykliki *Redemptoris Mater* Jana Pawła II, Autor rozpoczyna swą książkę od ukazania wiary Maryi jako klucza do głębszego zrozumienia prawdy o osobie Maryi oraz przedstawia niezrównaną odpowiedź Dziewicy z Nazaretu na Boży dar „pełni łaski”. Dalej wprowadza czytelnika w tajemnicę obcowania Maryi z Bogiem, a także przybliża znaczenie wielu Jej działań, będących następstwem pierwszej odpowiedzi podczas zwiastowania. Autor ukazuje, w jaki sposób Maryja nosi w sobie „nowość” wiary, przewyższającą wzorcową, lecz starotestamentalną wiarę Abrahama. Przedstawiając etapy ziemskiego *itinerarium* Matki Odkupiciela, Autor podkreśla, że pełną moc wiary Maryja osiągnęła u stóp krzyża Syna, a przy tym sama stała się wyjątkowym świadkiem tajemnicy Jezusa. Całkowite uprzedzenie przez Maryję na drodze wiary zarówno apostołów, jak i Kościoła, dokonało się w wymiarze nie tylko czasowym, ale także jakościowym oraz typologicznym. Stąd wypływa utożsamianie się wiary Kościoła z wiarą Maryi jako normą, zaś zawierzenie Bogu „pierwszej wierzącej” sukcesywnie pociąga uczniów Chrystusa do synowskiego powierzenia się Jej macierzyńskiej pomocy.

Trynitarną łaskę wobec Maryi, w oparciu o biblijną refleksję Jana Pawła II, prezentuje drugi rozdział omawianej pracy. Podkreślona została rola trzech pierwszych encyklik Papieża z Polski (*Redemptor hominis* – 1979, *Dives in misericordia* – 1980, *Dominum et Vivificantem* – 1986) w doskonałym ujęciu wykładu o Dziewicy Maryi (*Redemptoris Mater* – 1987). Autor naświetla także przyczynienie się Maryi do nowej ekonomii Bożej, według której Trójca Święta udziela się rodzajowi ludzkiemu. Ukazuje, jak majestat łaski Bożej działa w osobie Niepokalanej Dziewicy i pozwala Jej uczestniczyć w życiu

wewnętrznym Trójcy Świętej. W tym kontekście ks. T. Siudy wyjaśnia pośrednictwo macierzyńskie Matki Pana, pełniącej znamienitą rolę w życiu każdego człowieka. Narodzona jako „nowe stworzenie”, blaskiem niepokalanego poczęcia pociąga Maryja ludzkość do uwielbiania Trójcy Przenajświętszej za miłość będącą Boskim Istnieniem, które obdarowuje człowieka swym Życiem.

Kolejną część książki Autor poświęca ukazaniu, jak istotny wkład dla misji Kościoła wniosła Maryja przez ewangelię cierpienia. Przedstawia pasmo boleści Dziewiczej Matki Boga, które w końcowej fazie swym ogromem przekraczają ludzką wyobraźnię; poprzez nie „Dziewica ofiarująca” dopełnia miarę cierpień Chrystusa. Przytoczone różnorodne fragmenty liturgii Kościoła podkreślają wymiar eklezjalny udziału Matki Pana w zbawczej ofierze Syna. Autor rozgranicza *compassio* Dziewicy Maryi w historycznych wydarzeniach na Kalwarii od udziału w ofierze Chrystusa Jego uczniów na drodze sakramentalnej i etycznej. Podkreśla jednocześnie, że jako Nauczycielka i Wspomożycielka Maryja najlepiej wspiera wierzących w podejmowaniu swojego codziennego krzyża wraz z Chrystusem. Tematykę pełnienia przez Maryję misji „Matki życia” Autor przedstawia, czerpiąc obficie z dokumentów oraz katechez polskiego papieża. Ks. T. Siudy nakreśla wzorczy charakter Jej współdziałania z Bogiem, dzięki któremu Maryja wpływa na kształtowanie się Kościoła w jego zadaniu „rodzenia” do nowego nieśmiertelnego życia.

W dalszym toku swych rozważań nad nauczaniem Jana Pawła II ks. T. Siudy ukazuje Maryję jako Niewiastę Eucharystii w tajemnicach całego Jej życia. Szczególnie podkreśla analogię pomiędzy każdym *amen* wypowiedzianym przez człowieka przyjmującego eucharystyczne Ciało Pańskie, a *fiat* Najświętszej Dziewicy wypowiedzianym podczas zwiastowania. Autor wtajemnicza czytelnika w maryjne prowadzenie do Eucharystii, które związane jest z darem Matki i które staje się najgłębszą duchowością Kościoła. Właśnie w misterium ofiary, komunii i obecności Pana Matka Odkupiciela jest Przewodniczką i wsparciem dla wierzących, którzy przez swą obecność i adorację wchodzą w najbliższą więź z Chrystusem.

Omawiając objawienia maryjne w nauczaniu Jana Pawła II, ks. T. Siudy podkreśla ich chrystologiczne źródło, ponieważ są one realizacją macierzyństwa duchowego Matki Pana. Cuda towarzyszące objawieniom wynikają ze wstawiennictwa Maryi u Syna i są uzdrowieniami dokonywanymi przez Niego. Również przekazywane przez Maryję orędzia pochodzą od samego Boga, a sposób ich przedstawiania wybranym osobom podkreśla macierzyński charakter Jej pośrednictwa. W tym kontekście Autor uzasadnia, jak istotne znaczenie objawienia maryjne mają aktualnie dla całej ludzkości. W Lourdes Maryja potwierdziła swe tajemnicze imię Niepokalanego Poczęcia, przede wszystkim oddając chwałę Bogu, a jednocześnie w celu ukazania ludziom miłości Trójcy Świętej oraz pomagania im w dążeniu do doskonałości Bożej.

Następnie Autor ukazuje teologiczny sens sanktuariów maryjnych, w których Bóg jest obecny jako przyczyna stwórcza i przemieniająca, podczas gdy sposób obecności Maryi, będącej stworzeniem, wyraża się w charakterze Służebnicy i Pańskiej Współpracownicy. Z macierzyńską troską otwiera Ona ludziom drogę do Bożego Serca, przybliża ich do Sakramentu

Ciała i Krwi Pańskiej oraz wprowadza w przestrzeń zbawczego działania Chrystusa. W tym świetle Ks. Profesor prezentuje potrójną diakonię sanktuariów maryjnych, których skuteczność w odnowieniu człowieka związana jest z maryjnym wymiarem życia ucznia Chrystusowego.

W dalszej części swej książki Autor rozważa przesłanie listów, jakie Jan Paweł II kierował do kapłanów. W ich życiu i posłudze wskazuje na wyjątkową bliskość Dziewicy Maryi, która jest Matką każdego kapłaństwa pochodzącego od Chrystusa. Szczególną wartość ma ukazanie przez Autora postaci Maryi jako wielkiej Mistrzyni kontemplacji Oblicza Chrystusa, uczącej rozmiłowania w tajemnicy eucharystycznej oraz w przebywaniu z Jej Synem ukrytym pod eucharystycznymi postaciami. Składając z Ciała i Krwi Pańskiej *in persona Christi* ofiarę Nowego Przymierza, każdy kapłan odkrywa w niej obecność Matki Chrystusa. Od chwili wypowiedzenia przez Zbawiciela słów: „Oto Matka twoja” tajemnica Maryi – Matki ściśle należy do wewnętrznej rzeczywistości Kościoła. W tym znaczeniu Autor podkreśla w wypowiedzi Jana Pawła II sugestię, że pełniąc swe kapłaństwo, każdy prezbiter winien w kontekście pneumatologicznym uczyć się duchowego macierzyństwa od Matki i Pośredniczki tej wielkiej tajemnicy, której kapłani służą całym swoim życiem.

Doniosłe znaczenie ma rozdział poświęcony maryjnej formacji prezbiterów gwarantującej rozwój Kościoła Chrystusowego. Autor podkreśla słowa Jana Pawła II, że każdy aspekt tej formacji należy wiązać z osobą Maryi, powołanej do wychowywania Wiecznego Kapłana, gdyż nieustannie troszczy się Ona o powołania i rozwój życia kapłańskiego w Kościele. Podobnie jak świadomość powołania otwiera „wewnętrzną przestrzeń” u Maryi przyjmującej pełnię łaski Bożej, tak dar powołania kapłańskiego budzi wewnętrzną przestrzeń osobową, którą najdoskonalej może formować Matka Chrystusa.

Ks. T. Siudy rozwija dalej myśl Jana Pawła II, że Najświętsza Dziewica jest pierwszą osobą Nowego Przymierza, która doświadcza „samodarowania się” Boga i która pragnie tym darem dzielić się ze sługami swego Syna. Jej radość w *Magnificat* wyraża najwyższą wdzięczność za tak wielki dar, a jednocześnie najgłębszą pokorę. Toteż Autor podkreśla papieskie wezwanie, aby duchowość *Magnificat* stała się podstawą początkowej oraz stałej formacji kapłańskiej. Każdy kapłan, opierając się na całkowitej wierności Boga wobec powołanego, winien być przepełniony wzruszeniem, wdzięcznością i uwielbieniem wobec Boga jak Maryja. Dziewica-Matka pełni kluczową rolę w oświecaniu sług Chrystusa, pomaga wypełniać Jego kapłańską misję i jednocześnie poznawać głębię zbawczej tajemnicy. Sama będąc doskonałą Służebnicą Pańską jako Matka Karmicielka i Matka Kościoła, z macierzyńską troską uczy podatności na działanie Ducha Świętego oraz służebności kapłańskiej.

Pomimo że nie została Ona powołana do posługi *in persona Christi*, Maryja jest „pierwszą ofiarującą” wśród kapłańskiego Ludu Bożego. Będąc najdoskonalszą duchową uczestniczką ofiary Chrystusa: *Sacerdos et Hostia*, uzyskuje dla prezbiterów łaskę składania ich kapłańskiej ofiary duchowej. W tym kontekście Autor szczególnie podkreśla potrzebę całkowitego zawierzenia się Maryi oraz „wzięcia Jej do siebie”, do swego kapłańskiego życia,

jak uczynił to św. Jan Apostoł, co według Jana Pawła II stanowi obowiązek i przywilej każdego kapłana. Ks. T. Siudy podkreśla konieczność, aby każdy sługa Chrystusa miłował Maryję tak, jak kochał Ją sam Jezus. W przeciwnym wypadku takie lekceważenie testamentu Zbawiciela uniemożliwi rozwinięcie się pełnej duchowości kapłańskiej.

Wreszcie Autor prowadzi czytelnika do autentycznej tęsknoty za świętością, zgodnie z piątym rozdziałem konstytucji *Lumen gentium*, przynaglaającym do realizowania powszechnego powołania do świętości wszystkich ochrzczonych. Nawiązując do encyklik Jana Pawła II, Ks. Profesor ukazuje ludzką świętość jako wewnętrzną przynależność do Trzykroć Świętego Boga, na wzór Maryi powierzonej Duchowi Świętości. Konieczna jest przy tym reakcja człowieka w kierunku Boga jako odpowiedź na Jego uświęcającą „akcję”. Dziewica kontemplująca Słowo Boże w swej pokorze w sposób wzorczy pokazuje, że jedynie z ontycznej świętości Boga może pochodzić świętość człowieka na zasadzie łaski.

Uprzywilejowaną drogą do świętości jest życie konsekrowane. Autor, powołując się na adhortację Jana Pawła II *Redemptoris donum*, przypomina, że konsekracja zakonna wzorować się winna na poświęceniu się Najwyższemu Bogu przez Maryję, na Jej głębokim związku z Duchem Świętym, gdyż dopiero działanie Ducha Bożego przekształca życie konsekrowane w misję, jaką było całe życie Chrystusa i Jego Matki. Stała aktywność i czynna wzorczość Bogurodzicy powinny pociągać osoby konsekrowane do takiego zdobywania świętości. Pomocą jest synowskie zawierzenie się Maryi, pełne żywej i osobowej więzi, zrodzone poprzez naśladowanie Matki Pana w gotowości wypełniania woli Bożej oraz dobrych czynów, które sam Bóg z góry przygotował.

Omówione powyżej zagadnienia stanowią jedynie zarys prawd mariologicznych szeroko ukazanych w książce *Matka naszego zawierzenia* ks. Teofila Siudego, których rozważanie pozwala na wychwycenie osiągnięć mariologii Jana Pawła II, rozwijającej nauczanie *Vaticanum II*. Realizowanie drogi ścisłego zawierzenia Maryi, rozumianego jako doskonalenie fundamentalnego oddania się każdego ochrzczonego samemu Stwórcy, według Autora powinno stanowić podstawę życia chrześcijańskiego, a tym bardziej stać się programem formacji kapłanów, którym powierzona została nadzieja Kościoła i zbawienie dusz (por. *Dekret o formacji kapłańskiej* „*Optatam totius*”, Zakończenie). Treść książki, przybliżająca rozumienie roli Maryi według Jana Pawła II, może pomóc w osiągnięciu jedności, świętości i wzrostu Kościoła Chrystusowego jako „powszechnego sakramentu zbawienia” (por. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* „*Lumen gentium*”, nr 48). Realizowanie ukazanych przez ks. dra Siudego wskazań Jana Pawła II staje się niezbędne dla przygotowania Ludu Bożego na przyjście Pana w „krótkim czasie” (por. 1 Kor 7,29).

Iwona Krysiak